

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»
Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської
сільської ради Одеського району Одеської області
Одеський приватний заклад освіти «Тіква–Ор Самеах»

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
II ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
«МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»**

Одеса – 2025

УДК 371

ББК 74

Рекомендовано до друку Вченою Радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К.Д. Ушинського»

Протокол № 11 від 27 лютого 2025 року

Модернізація освітнього процесу в сучасних закладах освіти:
збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Одеса, Україна, 20-21 лютого 2025 року). Редколегія: І.А.Княжева,
Т.І.Койчева, Т.Ю. Осипова, О. А. Галіцан, І. О. Бартенєва,
О.П.Ноздрова, І.С.Артемєєва, П.П.Кинєва. Одеса: Університет
Ушинського, 2025. 225 с.

Рецензенти:

Доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри
педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д.Ушинського» Ірина Анатоліївна
Княжева

Кандидат педагогічних наук, доцентка кафедри мовної
підготовки Одеського державного університету внутрішніх справ
Євгенія Василівна Тягнирядно

Відповідальні редактори: кандидати педагогічних наук,
доценти, доценти кафедри педагогіки Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К.Д.Ушинського» Оксана Павлівна Ноздрова, Ірина Олександрівна
Бартенєва

Усі матеріали збірника подаються у редакції авторів.
Відповідальність за достовірність фактів несуть автори.

© Кафедра педагогіки Університету Ушинського, 2025

© Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської
ради Одеського району Одеської області, 2025

© Одеський приватний заклад освіти «Тіква—Op Sameax», 2025

10. Т.В. Прокопенко Реалізація Стратегії збереження здоров'я підлітків в рамках проєкту «Психічне здоров'я - запорука гармонійного розвитку» в Нерубайському академічному ліцеї №1	74
11. Г.В.Рудоманенко Реалізація освітнього проєкту «Наші діти - майбутнє нашої держави» у початковій школі.....	84
12. Я.О. Ніколаєва Інноваційна діяльність педагога на уроках іноземної мови в умовах інклюзивного освітнього середовища.....	93

СЕКЦІЯ: РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ

13. І.А. Княжева, Ю.Є.Крижановська Діяльнісний підхід до формування у дітей дошкільного віку ціннісного ставлення до явищ суспільного життя.....	101
14.І.С.Артемьєва Професійна готовність майбутніх педагогів до здійснення суб'єкт-суб'єктної взаємодії: сутність феномену.....	107
15. О.П. Ноздрова, К.В.Ноздрова Правова пропаганда як основна сучасна форма правового виховання в умовах інформаційного розвитку українського суспільства.....	113
16. О.П.Ноздрова, Б.Ю.Шевченко Креативність як драйвер особистісної і професійної успішності майбутнього педагога.....	122
17. О.П.Ноздрова, О.В.Олещук Інновації у сучасній освіті – використання кейс-методів на уроках англійської мови.....	127
18. О.П. Ноздрова, В.В. Александрова Використання інтерактивних методів навчання на уроках англійської мови.....	133
19 О.П.Ноздрова, В.П.Бойко Застосування ігрових технологій навчання для розвитку зв'язного мовлення учнів початкової школи з мовленнєвим порушенням.....	138
20. Г.С. Прокопенко Інноваційні технології на уроках англійської мови як засіб оптимізації навчального	

СЕКЦІЯ : РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ

Княжева Ірина Анатоліївна,
*доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри педагогіки,
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;*
Ю. Є. Крижановська,
*студентка магістратури
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»*

ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ЯВИЩ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ

Вступ. Маленька людина входить у складний різноманітний світ, в якому вона зустрічається не лише із добром і справедливістю, героїзмом и відданістю, а й із зрадою, нечесністю, користю. Дитина повинна навчитися орієнтуватися в цьому світі, знаходити своє місце в ньому, мати переконання, ціннісні орієнтації. Для цього необхідно сформувати світосприймання дитини тоді, коли її життєвий досвід лише починає накопичуватися. Саме в дитинстві визначається спрямованість особистості, з'являються перші погляди і інтереси, формуються цінності. Виченню цих проблем присвятили свої дослідження І.Бех, А.Богущ, Н.Головіна, О.Кононко, В.Маршицька, В.Москалець, Н.Непомняща, З.Плохій, Ю.Приходько, М.Роганова та інші вітчизняні вчені.

Система ставлень людини закладається в дошкільному віці, який прийнято вважати періодом початкового становлення особистості. У період дошкільного дитинства формуються

фундаментальні якості людини, закладаються основи світосприйняття, ставлення до себе та свого місця в світі. Дитина поступово опановує суспільні цінності, починає керуватися ними в своїй поведінці. Отже ставлення виступають необхідним атрибутом життєдіяльності дитини і водночас важливим чинником її особистісного розвитку.

Виклад основного матеріалу. Проблемам генези провідних ставлень дитини дошкільного віку присвячено дисертаційне дослідження Ю. Приходько. За визначенням автора, сутність поняття «ставлення» трактується як суб'єктивний, заснований на індивідуальному досвіді, вибіркового зв'язок людини з різними значущими для неї сторонами дійсності [5, с. 7].

У результаті вивчення психологічних основ особистісного становлення дошкільника О.Кононко доведено, що індивід перетворюється на особистість, коли починає свідомо визначати своє ставлення до навколишнього світу та власного «Я». Позиція особистості як суб'єкта поведінки в предметно-практичній, комунікативній та пізнавальній діяльності є складною системою її ставлень, установок, цілей, мотивів, цінностей. Динаміка розвитку особистості пов'язана з зміною ставлення дитини до середовища: кожна зміна в цій єдиній динамічній системі стосунків є новим етапом у розвитку свідомості дошкільника, оскільки вона відображає зміни в тому, як він виділяє себе з оточуючого світу і як з ним співвідноситься [2].

За методологічне підґрунтя нам правитиме визначення О.Кононко проблеми цінностей й ціннісного ставлення. Насамперед це акцент на «...диференціації близьких, проте специфічних понять «цінність» – з одного боку, достоїнство, предметну вартісність, ціннісну характеристику об'єктів дійсності; з іншого – оцінку вказаних достоїнств людиною (цінність її свідомості)» [2]. Коли особистість розмірковує про цінне, вона не просто споглядає дійсність, а активно до неї

ставиться, налаштовується на практичний лад, відповідним чином мотивує свої вчинки.

Отже, ставлення зростаючої особистості завжди передбачає єдність, по-перше, оцінки, по-друге, практичної дії, яка її реалізує. По суті, ціннісне ставлення має комплексний характер, оскільки визначає стратегію поведінки, погляд на ситуацію, подію, результат, їх емоційне та інтелектуальне сприйняття, тобто будь-яке ставлення реалізується у почуттях і різних формах поведінки дитини» [3, с. 112-113].

У подальшому вивченні проблем формування ціннісного ставлення спиратимемось на визначення О.Кононко згідно якого «ціннісне ставлення – активна суб'єктивна спрямованість, яка належить до цінностей свідомості та поведінки особистості» [3, с. 112].

На потребі формування ціннісного ставлення у період старшого дошкільного віку акцентовано увагу в дослідженні В.Маршицької. Своє переконання науковець обґрунтовує тим, що саме у цьому віці починають формуватися основи наочно-дійового та наочно-образного типів мислення. Старші дошкільники здатні розуміти й усвідомлювати зв'язки навколишнього світу. Діти 5-6 річного віку мають об'єктивні можливості для самостійного спілкування з соціальним і природним середовищем. Емоційна чутливість, сприятлива для розвитку моральних почуттів, поява етичних інстанцій визначають дошкільний вік сенситивним для розвитку системи особистісних ставлень [4].

Педагогічні дослідження переконливо свідчать, що діяльність є одночасно умовою і засобом виховання у дошкільників ставлення до суспільних явищ. У діяльності дитина має можливість виразити своє ставлення до тих суспільних явищ, які вона спостерігала чи про які узнала з книжок, розповідей дорослих. Однак не будь-яке явище, що спостерігала дитина, знаходить своє відображення в її діяльності, а лише те, яке сильно вплинуло на неї, не лишило байдужою.

Дитина уточнює і конкретизує отримані знання, використовує їх в іграх, праці, конструюванні, зображувальній та іншій самостійній чи організованій педагогом діяльності. Так як кожен вид діяльності активізує різні боки особистості, то виховний ефект досягається при використанні в педагогічному процесі комплексу діяльностей, коли педагогічний процес по ознайомленню дітей з явищами суспільного життя включає логічно пов'язані між собою заняття, ігри, працю, зображувальну, конструктивну, музикальну діяльності.

Особливе значення надається навчанню як способу формування ставлення до соціальної дійсності. Цілеспрямоване навчання при ознайомленні дітей з явищами суспільного життя необхідне тому, що стихійно набуті знання різняться за об'ємом і глибиною, носять елемент випадковості і потребують постійної корекції, бо не завжди засвоюють оптимальному засвоєнню норм, ідеалів, моральних цінностей суспільства.

Активне керівництво процесом засвоєння дітьми знань про суспільні явища необхідне також тому, що мета повідомлення дітям подібного роду знань – формування у дошкільників інтересу, оцінного ставлення до них, розвитку у них основ світогляду.

Особливої уваги в цьому контексті, заслуговує сюжетно-рольова гра дітей дошкільного віку. Ігри дітей дошкільного віку відображують найбільш значущі події. Суспільне життя детермінує зміст дитячих ігор, і під впливом цього змісту при цілеспрямованому педагогічному впливі формується особистість, яка відповідає моральним цінностям суспільства. Дитина, коли бере на себе роль, яка відображує особливості певної соціальної людської функції, поводить себе у відповідності з її правилами. Ігрова роль визначає також своїм змістом дії і ставлення дитини до інших учасників гри.

Процес ознайомлення і залучення дітей дошкільного віку до соціальної дійсності, за І. Бехом [1] повинен вирішувати принаймні три педагогічні задачі:

1) діти мають навчитися відображувати свої знання про оточуючий світ в конкретній діяльності, що дозволить закріпити ставлення до фактів і подій соціального життя, яке формується, поглибити уявлення і соціальні почуття;

2) набути досвіду колективного життя за морально-етичними еталонами, прийнятими в суспільстві, відчутти переваги їх дотримання;

3) набути досвід участі в житті дорослих, суспільства.

Ігрова діяльність дозволяє дітям залучитися до світу дорослих в уявному плані. Це розширює уявлення про оточуючий світ, розвиває здібності і інтереси дітей. Проблема переносу навичок і умінь, набутих під час ігрової діяльності лишається психолого-педагогічною проблемою, яка пов'язана із розкриттям механізму цього переносу.

Реальна участь дітей у подіях суспільного життя обмежена можливостями віку. Тим не менше значення такої участі має змістоутворювальний характер у формування особистості. Дитина, коли включається у події, активно залучається до того, що відбувається навколо, задовольняє свою потребу відчувати себе дорослішою. Дитина дошкільного віку сприймає нову соціальну позицію як результат свого дорослішання, яке вимагає більш відповідального ставлення до власних вчинків і діяльності. В процесі такої діяльності формуються моральні якості.

Участь дітей в житті і діяльності дорослих впливає на зміни мотиваційно-потребнісної сфери, бо у них починає формуватися потреба у справах на загальну користь, змінюється самооцінка, з'являється більша упевненість у своїх силах. Наприклад, участь дітей дошкільного віку в суспільно значущих подіях, національних святах, народних традиціях, підвищує їх емоційне сприйняття оточуючої дійсності і сприяє більш глибокому усвідомленню значення праці у житті кожної людини. Це, у свою чергу, дозволяє більш ефективно впливати на дошкільників, бо у них інтенсивно формуються початкові форми розуміння значення суспільних явищ, посилюється

інтерес до знань про соціальну дійсність, закріплюється бажання брати активну участь у загальних справах.

Висновки. Навчання стає способом формування зацікавленого ставлення до оточуючої дійсності, якщо його зміст конкретний і доступний дітям дошкільного віку, якщо воно відбувається під керівництвом дорослого і в процесі навчання застосовуються методи, які підвищують пізнавальну і емоційну активність дітей. Обов'язковою умовою є зв'язок навчання із спостереженням дітьми соціальної дійсності і посиленою участю в ній.

Діяльність в системі ознайомлення дітей із соціальною дійсністю і залучення до неї виконує багатопланову виховну роль. Вона закріплює уявлення дітей про соціальну дійсність і коректує ставлення до неї, сприяє накопиченню досвіду поведінки у відповідності з моральними цінностями суспільства.

Література

1. Бех І. Концепція правилвідповідного виховання. *Дошкільне виховання*. 2004. № 11. С. 3–7.
2. Кононко О. Л. Психолого-педагогічні умови становлення позиції «Я-у-світі» на ранніх етапах онтогенеза. Режим доступу: edu.ukrsat.com/meeting/forum2/8.shtml
3. Кононко О. Л. Психологічні основи особистісного становлення дошкільника (Системний підхід). Київ: Стилос, 2000. 336 с.
4. Маршицька В. В. Виховання емоційно-ціннісного ставлення до природи у дітей старшого дошкільного віку: Дис... канд. пед. наук: 13.00.08. Інститут проблем виховання АПН України. Київ, 2003. 186 с.
5. Приходько Ю. О. Генезис провідних ставлень дитини дошкільного віку як основа її особистісного розвитку: Дис... д-ра психол. наук: 19.00.07. Український держ. педагогічний ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 1997. 428 с.

Наукове видання

**МОДЕРНІЗАЦІЯ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНИХ
ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник матеріалів
II Всеукраїнської науково-практичної конференції

м. Одеса, 20-21 лютого 2025 року

Редколегія: І.А.Княжева, Т.І.Койчева, Т.Ю. Осипова,
О. А. Галіцан, І.О. Бартенєва, О.П.Ноздрова, І.С.Артемьєва,
П.П.Кинєва.

Віддруковано з оригінал-макету
Підп. до друку 03.03.2025. Формат 60 \90\16
Папір офсетний. Друк різнографічний. Обсяг вид. арк. 1,5
Тираж 100 прим. Зак. №194
Віддруковано в копіривальному центрі «Магістр»
м.Одеса, вул.Мечнікова,36, тел. +38(063)890-82-36
Свідоцтво про реєстрацію №2670316784 від 30.12.2022 р.